

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

De solitudine & silentio biformi, hoc est, externo pariterq[ue] interno.
Sermo III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

IN EADEM SOLENNITATE.

*De solitudine & silentio biforimi, hoc est, externo pariterq; interno.
Sermo III.*

SEdebit solitarius & tacebit, quia leuabit se supra se. Thren. 3. His verbis clarissimi fratres, laudatum possumus accipere beatissimum Ioannem Baptistam, noui testamenti primum eremitam, mundi lucernam, Christi præcursores, vniuersæq; religionis patronum, qui primus anachoreta, primus solitarius, multis imitandi se præbuit exemplum. Commendatur autem à tribus, à solitudine, à silentio, & à supernorum appetitione. Ipse namque fugiens, antra deserti teneris sub annis petiuit, ipse eremum solus incolens, ipse in innocentia corporis sui membra, vel inedia, vel edulij vilitate conuauit. Ipse vino & quicquid inebriare posset abstinens, aqua sitim temperauit. Ipse vile tegmen amplexus, regum purpuris præcudit. Ipse delicatis molliculisq; omnibus abrenunciavit. Ipse humus lectus, antrum habitabile fuit. Videmus charissimi, quid in Ioanne miremur, videmus quid contemur. Fugit Ioannes sanctificatus, & puer mundum contempnit, tugi delicti occisiones, fugit non solum pericula, sed quæq; etiam, vt nos erubescimus, tutissima. Nam sanctos admodum reliquit parentes, eosque senes, ne tenui macula, aut nimium amando, aut remissius viuendo, aut confidendo sibi nimium, apud parentes cordis sui puritatem obfiscaret. In hoc nobis consulens, non solum peccata, sed peccandi etiam exempla, delinquendi occasiones, atque ad eam virtutum profectum tam retrahentia quam impedita à nobis cuncta esse proscribenda, quo cordis puritas (sine qua nulla profectus proficiendi spes nobis superest) imperturbata seruetur. Vixit itaque Ioannes & eremita, & solus, hoc vno (quod cœperam dicere) nobis solitudinem vehementer cõmendans, quod cum ipse sanctus ex vtero, cum sanctis parentibus sanctè pariter viuere potuisset, nihil tamen humanæ sanctitati inmitens, nec patris seniũ, nec matris lachrymas attedit, sed desiderio seruandæ puritatis, qua semper Deo placens inhaereret, vniuersis quæ mundi sunt, abrenunciavit. Hoc namque vnum quotidie meditabatur, quomodo nihil mundanum cordi suo, non dico insideret, sed ne etiam occurreret: sciens nimirum Deo nihil æquè acceptum, atque cor mundum supernorum desiderio atque amore Dei aestuabundum. Atque idem puellus eremum intrauit, vt solitudine externa internam tutaretur. Duas namque constat esse solitudines, vnam corporis, alteram mentis. Illa hominum à se consuetudinem aspectumq; præcludit: hæc à terrenarum rerum cogitatu appetituq; mente secedit. Itaque proprie hanc illa incollitur. Quare enim à conuersatione aspectuq; hominum nos seclusimus, nisi vt ab omni cura & inuili sollicitudine alieni, ab amore quoque terrenarum rerum liberi, puro nudoq; corde soli Deo vacemus? Nam & qui corpore hominibus est dissociatus, & cogitatione atque desiderio mundo coniunctus nequaquam dici solus potest: quippe qui tot loquitur hominibus, tot videt, tot audit, quot cogitat aut imaginatur. Est tamen ad solitudinem illam mentis anhelantibus solitudo corporalis nobilissimum instrumentum.

Peccandi occasiones esse vitandas.

Solitudo duplex qua fit.

Solitudo corporis vti instrumentum fit ad solitudinem mentis.

utpote puritati cordis abundè conferens. Quare feruenter quærenda est solitudo, omnique studio seruanda, potissimum quod multas delinquendi occasiones profcindat, concupiscentijs frenum iniiciat (quæ enim ignoramus, nõ concupisimus) mundi terrenarumq; rerum obliuionem inducat, mentis auertat perturbationem, conscientie serenitatem tutetur, tranquillitatem animi reddat, pacem cordis amissam restauret, & ad internã solitudinem, quæ est (vt dixi) obliuio quædam mundi terrenarumq; rerum omnium atque cessus mentis ad Deum, perducatur.

Possent hic multa dici, quibus præconijs à scriptoribus Ecclesiasticis, quibusve patrum sanctorum exemplis nobis laudata sit solitudo. Verùm nihil interua quæ atinet puto solitudinem vobis commendari, qui huius commoditates fructusq; omnes ipsi didicistis. Nemo nostrum est puto, quicumque suæ est conscientie cultor, qui nesciat quid solitudo cellæ, quid ab hominibus abstracta vita conferre, quid verò contra societas aspectusve hominum queat auferre. Quisquis ad Deum aspirat, quisquis pro virtutibus certat, quisquis ad cordis puritatem anhelat, nouit cuiusmodi in solitudine, quisve inter homines sit, hoc est, q̄ aduersus, q̄q; difformis à seipso, vt aut solus hominib. mixtus. Quæ deniq; temper minor, animoq; impacatior à cõuẽtu colloquijsq; hominũ ad solitudinẽ redeat. Vnde scitum est tũ apud monachos oēs: tum præcipuè Carthusienses antiquissimum, monachum vagum, hoc est, cellam ac solitudinem non seruantem, sed absque licentia, aut cum licentia (vt vocant) sine tamen iusta necessitate, aut vtilitate, euagandi occasiones quærentem, spiritu proficere, ac animo stabiliri non posse. Contra verò eum qui cellæ suæ diligens est incola, assiduusq; solitudinis obseruator, magnum propterea præ se ferre spiritualis profectus indicium, tametsi aut naturalibus aut scientijs alioqui minus fuerit consummatus. Inde est illud abbatis Mosi ad fratrem petentem aliquid eruditionis: Vade, inquit, & sede in cella tua, & cella tua docebit te vniuersa. *Sedebit igitur solitarius & tacebit*, id est, in cella perseverabit, non quasi captiuus & inquietus, sed tranquillus: non ociosus, sed mente quietus. Sedebit & tacebit. Hic pari modo vt ante de solitudine, duo silentia siue duo tacendi genera nobis explicanda veniunt. Vnum est silentium oris, cordis alterum. Illo lubricitas frenatur linguæ, ne ad perniciofa ociosave defluat. Hoc dispersio colligitur cordis, ne inania cogiter, propter hoc etiam plerunq; loquendi facultas omnis interdicitur. Est enim lingua inter omnia membrum minus continens, minus domabile, fragile magis, citius labile, cuius malum vbi infecerit, contagiosissimum est, quocunq; alio citius lædens, atque latius se diffudens. Testimonia ex Iacobo abundè ad manum sunt. At nos libenter finere testibus credimus, quod quotidie verum experimur. Vnde apud omnes monachos, maxime autem apud priscos illos eremitas, qui pro cordis puritate feruenter zelabantur, consultissimum fuit ora silentio frenare. Propterea Psalmista quoque: *Posui, inquit, ori meo custodiam. Quam? Obmutui & humiliatus sum & silui à bonis. Qui enim ab vtilibus etiam & licitis abstiner, certus est interim ad illicita aut perniciofa se non labi. At qui sibi confidens ad licita laxat linguam, vix potest fieri, quin effluat simul, cuius illum iure poeniteat post sermonem. Eam ob rem nonnulli sanctorum tam durè linguis suis imperabant, vt omnem prorsus loquendi sibi vsum interdicerent. Reco-*

Solitudo
interua quæ
fit.

Silentij ge-
nera duo
quæ sunt.

Silentium
cur sancti tã
rigidè serua-
uerint.

iamtis ex lectione de inuentione corporis sancti Antonij, quale silentium videri illi coelestes & cenobitæ, vbi diui Antonij corpus fuerat humarum, obseruabant, vt & Agathonis, & Pauli, & reliquorum nos exempla compungant.

Sed quid viros commemoro, quando sexus etiam infirmior, cui naturaliter familiare est loqui, in hac gratia emicuit? Magdalenam, Mariam Aegyptiam, Pelagiam, sanctam Thaiden, & Mariam illam pœnitentem Abrahamæ eremitæ nepotem in exemplum habemus. Sed & viciniores habemus sanctas, Catharinam Senensem, & Mariam de Ognees: quarum prior tribus annis continuis, ne vni quidem adhuc adolescentula locuta est, nisi dum confiteretur: altera vero, quia ad medium ferme annum, silentium integrè obseruauerat, Spiritu sancto reuelante didicit, quod propter hoc super omnia Domino obtinuerit, vt ex hoc mundo transiens, post mortem sine purgatorio quantocius ad Deum aduolaret. Hæc non ideo recenseo quod probè communitate singularitatem aliquam (vt est prorsus nunquam loquendi) sed vt videamus quam sit acceptum Deo silentium, quam perniciosa loquacitas. Vtilissime itaque nobis ipsis facimus & alijs, si iuxta partem nostram voluntatem, silentium seruamus, si loquendi etiam (vbi facultas adhibere) occasionem aut vitamus, aut abrumpimus. Et hoc dictum sit de ociosis aut inutilibus verbis. Nam contra detractiones, murmuraciones, turpilocationes, scurrilitates, superfluum puto vos præmonendos. Manifestum est enim, quod debeant hæc cauere, fugere, execrarique veri eremitæ, si debeant etiam vitare societatem malè loquentium consortia colloquiaque declinari, ne infirmitas nulla scandalum inde, hoc est, occasionem sumat delinquendi. Est tamen aliud silentium multo felicius, multoque suauius internum, cui externum adimulatur. Hoc est silentium cordis, sensibiliunquæ rerum obliuio. Ad hoc silentium si quis cupit peruenire, necesse est vt mens ipsius à creaturarum amore abstracta, atque ab omnibus curis, occupationibusque animi distractibus libera, suspiciones, timores, sollicitudines, anxietates, dictorum & factorum rememorações, phantasias, speciesque ac formas creaturarum, & rerum sensibilium imagines, à se fortiter excludat, & nudo intellectu, ac in omni alieno amore libero, casto puroque affectu, in tranquillitate, puritate, ac silentio quodam soli Deo vacet & quiescat. Desideria namque sensualitatis, ac vitia quæcunque in nobis immortificata, imaginationum quoque & formarum sensibilium reuoluciones sunt clamores, turbines, & inquietudines, spiritui obstrepentes, vt neque leuare se possit in Deum, neque stabilis ac figere in Deo. Quæ si mortificata exclusaque à nobis quiescerint, succedet silentium, in quo iucundum est præstolari, suauissimum sentire salutarem Deum fierique tunc vt solitarius lenet se supra se. Quod nobis tribuat Dominus noster Iesus Christus in secula benedictus,

Amen.

Singularitas
in commu-
nitate quam
sit fugienda.

Silentium
internum
quod sit, &
quò obtine-
atur.